

ТАТАРСТАН Республикасы
Аксубай
муниципаль районы
муниципаль беремлеге
ИСКЕ ИЛДЕРЕК АВЫЛЫ

Республика ТАТАРСТАН
Аксубаевский
муниципальный район
муниципальное образование
село Старое Ильдеряково

Исполнительный комитет Староильдеряковское сельское поселение

Сч. №03231643926044551100 к/сч.40102810445370000079 ИНН-1603004952 БИК 019205001
КПП-160301001 ОКПО- 94318576 Отделение –НБ Республика Татарстан Банка России // УФК по
РТ г. Казань ЛБ 039140011 Ст Ил СП

КАРАР

№ 13

18.10.2023 ел

Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлеге Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасы турында» 2015 елның 14 ноябрәндәге 17 номерлы карарына үзгәрешләр керту хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӨ:**

1.«2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасы турында» 2015 елның 14 ноябрәндәге 17 номерлы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлеге башкарма комитеты карарына (2019 елның 16 декабрәндәге 52 номерлы үзгәрешләр белән) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегендә 2016-2026 елларга «кушымта редакциясендә

2.Өлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет челтәрәндә урнаштырырга (<http://aksubayevo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мөғлүмат порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>).

3. Өлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе урынбасары А. В. Таиркинга йөкләргә.

Иске Илдерек авыл жирлеге
башкарма комитеты житәкчесе:

С.М. Маклаков

Расланган
Иске Илдерәк авыл җирлеге
башкарма комитеты карары белән
№13 18.10. 2023 ел

ОЗАК СРОКЛЫ МУНИЦИПАЛЬ МАКСАТЧАН ПРОГРАММА
»2016-2026 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Иске
Илдерәк авыл җирлегендә мәдәният үсеше"

Иске Илдерәк авылы

Программа паспорты

Программа исеме	"Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл җирлегендә 2016-2026 елларга
-----------------	--

	мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль законнар, ТР Законнары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукый актлар белән
Программаның Заказчысы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны Башкаручылар	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	Аксубай районы Иске Илдерек авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, авыл халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, кинематография сәнгате учреждениеләренең җәлеп итүчәнлеген арттыру Аксубай муниципаль районының Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормыш һәм тынычлык дәрәжәсен, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Иске Илдерек авыл җирлегендә аларның күренешләрен кискәтү һәм кискәтү нигезендә арттыру
Программа бурычлары	1. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм кискәтү; халыкның террористик һәм экстремистик идеология күренешләренә карата түземсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2016-2026 еллар
Подпрограммалар	- "2024-2026 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү» »2024-2026 елларга терроризм һәм экстремизмны профилактикалау"
Программаны финанслау күләме	2024-2026 елларга Программаны финанслау күләме 19506,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2016 ел -1166 мең сум 2017 ел 1183,45 мең сум 2018 ел 1201,2 мең сум 2019 ел 1219,25 мең сум 2020 ел 1834,0 мең сум 2021 ел 1861,0 мең сум 2022 ел 1868,0 мең сум

	<p>2023 ел 1941,0 мең сум 2024 ел 2017,0 мең сум 2025 ел 2589,0 мең сум 2026 ел 2627,0 мең сум</p> <p>Искәرمә: программаны финанслау күләме фаразлау характерында һәм тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып ел саен төзәтергә тиеш</p>
<p>Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәләгә күрсәткечләре</p>	<p>Программа чараларын гамәлгә ашыру 2026 елга артуга ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; программа масса күләм һәм мәдәни-масса күләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; сәнгать үзешчәнлегенә клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;</p> <p>торақ пункт халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны 5 чарага кадәр</p> <p>дәүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр белән уртак проектлар саны 3 проектка кадәр;</p> <p>торақ пунктта "Сабантуй" татар халык бәйрәмен үткәрү саны -1;</p> <p>террор һәм экстремистик күренешләренң барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә;</p> <p>Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегә территориясендә толерантлык, башка культураларга хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек формалаштыру;</p> <p>Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту.</p>
<p>Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру системасы</p>	<p>Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегә Советы; Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегә башкарма комитеты.</p>

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенәң Гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл җирлегендә 5 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе үз эшчәнлеген алып бара. Аксубай

муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегенен мэдэният объектларының гомуми челтэре: 2 гомуми кулланышта булган китапханэ, 2 мэдэни-ял итү тибындагы учреждение. Аксубай муниципаль районының Иске Илдерек авыл жирлегендэ мэдэният һәм сэнгат өлкәсенә ярдәм итүгә һәм үстерүгә 2014 елда жирлек бюджетыннан 1122 мең сум акча юнәлтелгән. Тармакта эшләүчеләр саны 8 кеше тәшкил итә. Күп кенә акчалар матди-техник базаны үстерүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә, мэдэният учреждениеләре жиһазларын комплекслы мәгълүматлаштыруга һәм модернизацияләүгә юнәлтелә.

Социологик тикшеренүләр буенча, мэдэният учреждениеләренең хәзерге челтэре халыкның сорауларын тулысынча канәгатьләндерми. Халыкны баяләүдә житәрлек тәмин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйлә: мэдэният объектларын тигез урнаштырмау, гамәлдәге учреждениеләрнең чагыштырмача югары "кабул итү чиге" н саклау;

мэдэният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләрнең күләме һәм төрләре гражданның сорауларына, өстенлекләренә һәм көткәннәренә тулысынча туры килми;

мэдэният учреждениеләрен ял итү һәм ижади эшчәнлек, мәгариф һәм үзбелдекле белем бирү, чаралар үткөрү, һәвәскәр берләшмәләр эшчәнлегенә өчен заманча югары технологияле жиһазлар, шулай ук халыкның төрле категорияләре өчен, шул исәптән аз хәрәкәтләнүчеләр өчен һәм тормыш эшчәнлегенә башка чикләүләре белән мэдэният учреждениеләренең уңайлылыгын тәмин итү чаралары белән житәрлек дәрәжәдә жиһазландырмау;

төрле сэнгат жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар үткөрү, концерт һәм башка сэнгат коллективлары өчен база буларак куллану өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплекслар дефициты

Мэдэният өлкәсендә булган проблемаларны жиңү механизмы

Проблеманың эчтәлегенә	Жиңү механизмы
Мэдэни-ял итү тәкъдимнәре гражданның сорауларының бөтен диапазонын да каплай алмый	Мэдэни-ял итү эшчәнлегенә өлкәсендә эшнәң яңа формаларын һәм ысулларын кертү
Мэдэният учреждениеләренең матди-техник базасы житәрлек дәрәжәдә үсеш алмаган	Матди-техник базаны ныгыту һәм тармакны мәгълүматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчаларны, дәүләтнеке булмаган структураларны жәлеп итү
Инвалидлар, тормыш эшчәнлегенә чикләнгән кешеләр өчен мэдэният учреждениеләренең житәрлек дәрәжәдә булмавы	Мэдэният учреждениеләрен махсус техника белән жиһазландыру, инвалидлар һәм башка аз хәрәкәтләнүчеләр гражданны өчен мэдэният учреждениеләрен жайлаштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мэдэни проектлар эшләү һәм кертү кирәклегенә	Инновацион проектларга, ижади остаханәләргә грант ярдәме

Программаның максатларына ирешүгә йогынтысын киметү максатыннан куркынычларны көйләү һәм идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда куркынычларны анализлау һәм куркынычларны идарә итүне Программаның муниципаль заказчысы - координаторы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегенә башкарма комитеты башкара.

Иң житди куркынычларга подпрограммаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычларын кертүгә мөмкин. Финанс куркынычлары программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәүдән гыйбарәт. Финанс куркынычын чикләү ысулы булып программа чараларының финанс күрсәткечләрен һәм ирешкән нәтижеләргә бәйлә рәвештә күрсәткечләренә ел саен төзәтү тора. Аксубай муниципаль районы Иске Илдерек авыл жирлегенә бюджетыннан Программа чараларын

финанслау куркынычын киметү мэдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицион жәлеп итүчәнлеген механизмнарын формалаштыру юлы белән башкарыла. Административ куркыныч программаны нәтижәсез идарә итү белән бәйлә, ул подпрограммаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерергә мөмкин.

Административ куркынычны чикләү ысуллары булып:

программа чараларының үтәлешен контрольдә тоту һәм Программаны гамәлгә ашыруны агымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

Программа күрсәткечләренә (индикаторларының) үтәлешен өзлексез мониторинглау;

халыкка мөгълүмат бирү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышы турында мөгълүматны ачык бастырып чыгару.

Рисклар белән идарә итү буенча чаралар кабул итү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү нигезендә

Программаның муниципаль заказчысы - координаторы тарафыннан башкарыла.

Программаның төп максатлары, бурычлары, ахыргы нәтижәләрен һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

Программаның максаты 2016-2026 елларга "Татарстан Республикасы мэдәниәтен үстерү" республика программасы белән билгеләнгән Татарстан Республикасы Дәүләт мэдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнә.

Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлеген социаль-иқтисадый үстерү максатларында мэдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты-Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мэдәният, сәнгать өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, авыл халкы һәм кунаклары өчен мэдәният, сәнгать учреждениеләренә жәлеп итүчәнлеген арттыру. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы берничә мәсьәләне хәл итәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү;

Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә халык һөнәрләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан мэдәни мирас объектларының саклануын һәм нәтижәле файдалануын тәэмин итү;

төбәкара һәм милләтара мэдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программа чараларын гамәлгә ашыруның муниципаль дәрәжәсен күздә тотып, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле подпрограммаларда чагылдырылган.

"2016-2026 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү" подпрограммасы милли музыкаль традицияләрен саклау һәм үстерүне, заманча музыка сәнгәтен үстерүне

максат итеп куя. Жирлекнең муниципаль концерт оешмалары чөлтәренә бүгенге торышын, концерт учреждениеләренә 2020 елга кадәр үсеш перспективаларын

чагылдыра.

«Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау» подпрограммасы террористик һәм экстремистик

күренешләренә барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлеге территориясендә толерантлык,

башкаларга хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мөгълүмати киңлек формалаштыруны камилләштерә мэдәниятләргә;

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2016-2026 еллар.

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә федераль бюджет, Республика, шулай ук Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл жирлеге бюджеты акчаларын куллануны күздә тотып.

2016-2026 елларга Программаны финанслау күләме 19506 мең сум тәшкит итә, шул исәптән:

2016 ел -1166 мең сум

2017 ел 1183,45 мең сум

2018 ел 1201,2 мең сум

2019 ел 1219,25 мең сум
2020 ел 1834,0 мең сум
2021 ел 1861,0 мең сум
2022 ел 1868,0 мең сум
2023 ел 1941,0 мең сум
2024 ел 2017,0 мең сум
2025 ел 2589,0 мең сум
2026 ел 2627,0 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү фаразлау характерында һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен коррекцияләнергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара эшчәнлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыру барышын һәм турыдан-туры башкаручыларның акчаларны нәтижәле куллануын контрольдә тотат. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа заказчысы тарафыннан Программа чараларын башкаручылар белән төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларына төгәл туры китереп башкарыла.

Программаның социаль-икътисади нәтижәләгән бәяләү

Мәдәниятнең төп үзенчәлегенә шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалның артуында, шәхесләрнең кыйммәт ориентирлары һәм үз-үзләрен тоту нормаларының үзгәрүендә күренә, бу ахыр чиктә жәмгыятьнең эшчәнлегенә нигезләрендә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шулай ук вакытта конкрет Подпрограммалар үз нәтижәләлек күрсәткечләрен үз эченә ала. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләү муниципаль заказчы программаның координаторы тарафыннан башкарыла.

Программаны тормышка ашыруның төп социаль-икътисади эффекты Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегенә гражданнары тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм, тиешлечә, Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлегендә тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсы гамәлгә ашыру өчен уңай иҗтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу эффект аерым алганда белдереләчәк:

Аксубай районының Иске Илдерәк авыл җирлегендә яшәүче халыкларның үзенчәлегенә булганда бөтенлекне саклауга ярдәм итүче мәдәни киңлекнең бердәмлеген ныгытудә;

иҗади эшчәнлек, халыкка тәкъдим ителгән мәдәни байлыklarның һәм мәдәнияттә һәм сәнгатьтә мәгълүматның төрлелегә һәм ирешүчәнлегенә өчен уңай шартлар тудыруда;

мәдәниятнең икътисади үсеш процессын активлаштыруда һәм тармакка җәлеп ителгән дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

Мәдәниятне үстерү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тыгыз үреләп бара. Кагыйдә буларак, бу бәйләнеш мәдәни ландшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыклар эшчәнлегендә күренә. Истәлекле урыннар һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләр системасының формалашуы Экология һәм табигый мирасны саклау проблемаларын хәл итү белән турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа әйләнә-тирә мохитне саклау бурычы белән тыгыз бәйләнештә мәдәният үсеш проблемаларын хәл итә. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләгән программада каралган максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә чынлыкта ирешү дәрәжәсе буларак бәяләнә.

«2016-2026 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү» подпрограммасы

Паспорт

муниципаль подпрограмма исеме	«2016-2026 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү»
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Аксубай районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклау;</p> <p>- мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү;</p> <p>халыкта гражданлык үзенчәлеген, әхлакый-әхлакый һәм толерант дөньяга карашны формалаштыру буенча эшчәнлекне гәмәлгә ашыру.</p> <p>- эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү ;</p> <p>- мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын күтәрү</p>
Муниципаль ярдәмче программаның бурычлары	<p>Торак пунктның мәдәниәтен, сәнгәтен үстерү, тарихи-мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.</p> <p>Планга ярашлы рәвештә МАССАКҮЛӘМ һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм программа чараларын үткөрү.</p> <p>Мәдәни-ял чараларында катнашучылар санын арттыру.</p> <p>Халыкта гражданлык үзенчәлеген формалаштыруны, ижади потенциалны ачуны, толерантлык тәрбияләүне, этник һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәдәниәтен тәэмин итүче "мәдәният" өлкәсендә системаны үстерү һәм модернизацияләү</p>

Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	ТР Аксубай МР Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитеты									
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	ТР Аксубай МР Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитеты									
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру вакыты	2024-2026 еллар									
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау чыганақлары, шул исәптән еллар буенча:	Финанслау чыганақлары булып Аксубай МР Иске Илдерәк авыл җирлеге бюджеты акчалары тора Чыгымнар (мең сум).									
	всего	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Җирле бюджет акчалары	19506	1166,0	1183,45	1201,2	1219,25	1834,0	1861,0	1868,0	1941,0	2017,0
	2025	2026								
	2589,0	2627,0								
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырылган нәтижәләре	Төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; Клуб формированиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; Программа массакуләм һәм мәдәни-массакуләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; Сәнгать үзешчәнлегенә клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;									

I. подпрограмманы гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми характеристикасы,

шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Жәмгыятьнең хәзерге үсеш этабының үзенчәлеге булып, кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак, мәдәниятнең социаль роленең үсүе тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе буларак кына түгел, ә һәр кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кешелекнең яшәешенә нигез салучы, цивилизацияле тормышның кыйммәтләрен һәм формаларын саклау сәләте буларак та чыгыш ясый. Жәмгыятьнең мәдәни үсешенә кирәкле критерие булып кешенең иҗади көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын күрсәтү һәм үстерү өчен кирәкле шартлар булуы тора. Халыкның мәдәни тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләргә хәл итү җирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гамәлгә ашыру һәм өлгә проблемаларны программа-максатлы метод нигезендә хәл итү кирәклегенә белән билгеләнә. Муниципаль подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытуга юнәлдерелгән –бу мәдәниятне хәзерге шартларда Аксубай районы Иске Илдерәк авыл җирлегенең социаль-иқтисади үсешенә иң мөһим ресурсларының берсе буларак тануны билгеләүче конкрет адымнар.

Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру мэдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында социаль эһәмиятле максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтижәле куллануны тәэмин итәчәк һәм ярдәм итәчәк:

1. Торак пунктның мэдәниятен, сәнгәтен үстерү, тарихи – мэдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
2. Планга ярашлы рәвештә МАССАКҮЛӘМ һәм бәйрәм мэдәни-массакуләм программа чараларын үткөрү.

ПРОГРАММАГА КЕРТЕЛГӘН ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мэдәни-ял итү юнәлешендәге системаны модернизацияләү.

Бу процессны камилләштерү буенча чаралар системасы:

- клуб, китапханә системасында халык белән эшләү буенча эшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- инновацион формаларны һәм ысулларны үстерү;
- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлекне тәэмин итү; мэдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мэдәни-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү. мэдәният өлкәсендә программалар һәм методикалар комплексын эшләү;

балалар, яшүсмерләр һәм яшьләрдә патриотик тәрбия формаларын, ысулларын һәм чараларын эшләү ;

торак пунктның социаль-икътисади үсешендә киңрәк мэдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;

халыкның ижади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;

.

Подпрограмма Паспорты

Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау

Подпрограмма исеме	"Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау "(алга таба - Подпрограмма)
Подпрограмманы төп эшләүчеләр	Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормыш һәм тынычлык дәрәжәсен, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл жирлегендә аларның күренешләрен кисәтү һәм кисәтү нигезендә арттыру
Программаның Бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Халыкның террор һәм экстремистик идеологиягә карата түземсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән жәмәгәтчелек фикерен формалаштыру
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2016-2026 еллар
Программаны финанслау чыганагы һәм күләме	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән подпрограмманы финанслауның гомуми күләме 26,5 мең сум тәшкит итә, шул исәптән 2016 ел -3 мең сум 2017 ел -3,05 мең сум

		2018 ел 3,1 мең сум 2019 ел 3,15 мең сум 2020 ел 1,0 мең сум 2021 ел 1,0 мең сум 2022 ел 1,0 мең сум 2023 ел 3,3 мең сум 2024 ел 3,3 мең сум 2025 ел 3 мең сум 2026 ел 3 мең сум Искәрмә: подпрограмманы финанслау күләме фаразлау характерында һәм тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслауга район һәм республика бюджетыннан акча бүлөп бирүне исәпкә алып ел саен төзәтергә тиеш
Программаны ашыруның нәтижеләре	гамәлгә көтелгән	Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру террор һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясендә толерантлык, башка культураларга хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек формалаштыру; Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту.
Подпрограмманың үтәлешен тотуны оештыру	контрольдә	Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге территориясендә толерантлык, башка культураларга хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек формалаштыру;

II. Программаны хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы

Подпрограмманы эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен нигезне Россия Федерациясе Конституциясе, шәхес, жәмгыять һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге федераль законнар, 2009 елның 5 октябрдәге Россия Федерациясендә терроризмга каршы торучу концепциясе, 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәт стратегиясе, шулай ук милләтара, динара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүгә юнәлдерелгән башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләмәләр һәм яшьләрне патриотик тәрбияләү.

Хәзерге вакытта Аксубай районы Иске Илдерәк авыл җирлегендә дини оешмалар юк.

Ижтимагый-сәси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышы, тулаем алганда, төрле социаль төркемнәр, милләтләр һәм диннәр вәкилләренең тотрыклылыгы, игелеклелеге, конструктив үзара хезмәттәшлеге һәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Соңгы елларда дин тотучылар, православие чиркәүләре һәм мөселман мәчетләре саны артты.

Шул ук вакытта подпрограмманы эшләү һәм аны гамәлгә ашыру зарурлыгы Татарстан Республикасында терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге заманча өзгичләнеп килүче булып калуы белән бәйле.

Терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш практикасы хәзерге вакытта дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә, ижтимагый хәрәкәтләр һәм барлык гражданның тырышлыкларын берләштерүне таләп итә.

Чараларны үтәү Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл җирлеге алдында торган иң кискен проблемаларны террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәжәсен күтәрүнең уңай тенденцияләрен булдыру өлешендә хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк, нәтижәдә, гомуми иминлекне ныгытуга турыдан-туры йогынты ясаячак.

III. Подпрограмма чаралары

»2024-2026 елларга Аксубай муниципаль районының Иске Илдерәк авыл җирлегендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау.«

№ п/п	Чара исеме	Башкару вакыты	Башкаручы (киләшү буенча)
-------	------------	----------------	---------------------------

1	Өстәмә чаралар күрү: авыл яшьләренең мәшгульлеген тәэмин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу өчен мөмкинлекләренә киңәйтү; авыл яшьләренең иҗтимагый хәрәкәтен үстерү буенча	2016-2026 ел	Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитеты», Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының «мәдәният бүлеге» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге.
2	Яшүсмерләр арасында экстремизмны профилактикалау һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру өлкәсендә Республика программалар һәм проектлар конкурсында катнашу.	2016-2026ел	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, МКУ АМР мәдәният бүлеге, МКУ АМР мөғариф бүлеге
3	Җирлекнең дини берләшмәләрендә вәгазьләр һәм жомга намазлары вакытында дин тотучыларга системалы мөрәҗәгать итү, дин тотуны формалаштыруга һәм саклауга юнәлдерелгән, шулай ук дин тотучыларның терроризм һәм экстремизмны конфликтлы ситуацияләренә хәл итүнең кабул ителмәслек ысуллары буларак бәяләвен булдыруга ярдәм итү..	2016-2026ел	Авыл җирлеге башлыгы
4	Басма һәм электрон ММЧ материалларына, уку-методик әдәбиятка һәм башка басмаларга экспертиза үткөрүне оештырырга.	2016-2026 ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (киләшү буенча)
5	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлаштыру.	2016-2026ел.	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (киләшү буенча), Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитеты
6	Жәмгыятьтә әхлакый сәламәтлекне ныгыту, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр, күпләп булган объектларның террорчылыкка каршы сакланышы, халыкның тормыш тәэмин итү объектлары проблемалары буенча "түгәрәк өстәлләр" үткөрү.	2016-2026ел	МКУ «Мөғариф бүлеге, МКУ» Мәдәният бүлеге", Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ОДМС
7	Рәсми булмаган берләшмәләренә ачыклау буенча рейдлар.	2016-2026ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге(киләшү буенча),
8	Төркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләренә ачыклау өчен дини конфессияләр вәкилләре һәм милли диаспоралар вәкилләре белән әңгәмәләр үткөрү	2016-2026ел	Аксубай районында Россия Федераль миграция хезмәтенең ТР буенча идарәсе бүлекчәсе(киләшү буенча),

9	Гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта кешеләр күпләп булган биналарда гамәлләр буенча уку дәрестәре үткөрүне оештыру	2016-2026ел	Аксубай муниципаль районы Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (киләшү буенча), ФДКУ 102 ПЧ ФПС ТР буенча (ярашу)
10	Экстремизмның теләсә нинди формаларының, бигрәк тә милләтара һәм динара дошманлыкны вәгазьләүчеләрнең, табигый куркыныч турында аңлату буенча барлык типтагы белем бирү учреждениеләрендә сыйныф сәгатьләрен системалы үткөрү	2016-2026ел	МКУ " Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районы дини конфессияләре вәкилләре (киләшү буенча), Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (киләшү буенча)
16	Подпрограмма чараларын мәгълүмати яктыртуны оештыру	Ел дәвамында	"Сельская новь" газетасы редакциясе (киләшү буенча), Староильдеряковский авыл җирлеге клубларында стендлар